

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение

Центр развития ребенка детский сад «Кэскил»

Байанай 2022

Байанай ыйын чэрчитинэн ытыллар аралдыты

Бэлэмнэни белэх иитиллээччилэригэр

Петрова Ольга Николаевна.

Дмитриева Анна Александровна

Нюрба 2022с

Сыал/соруг: Байанай ыйыгар анаан ытылыбыт үлэни түмүктээһин, Саха киһитин төрүт дьарыга булт туьунан оьолор билиилэрин чинэтии, өбүгэлэр үгэстэрин, булт сиэрин-туомун салгыы билиһиннэри. Айылбажа таптала, харыстабыллаах сыһыаны иитии. Оьо айар дьобурун сайыннарыы, үнкүүтэ, уус-уран тылга, ырыба.

1чааһа «Кыһын»

Ытаачы: Сэтинньи ый –Байанай ыйа диэн ааттанар. Бу ыйга булчуттар ыраах булту –алтыы бараллар. Күндү түүлээби экирэтэллэр, эһэкээннэригэр үөмэллэр, айах туталлар. Оту – маһы алдьатыам суоьа, наадыйарбын эрэ ылыам диэн андабар этэлэр. Саха булчута дьие кэргэнин иитэр – аьатар, таһыннарар.

Бүгүн биһиэхэ үөрүүлээх күн Баай Барыылаах Байанайбыт күнэ. Үтүөкэн үгэстээх, сэхэркээн сэхэннээх, оттук харалаах Баай Байанай бырааһынньыгынан эьэрдэлиибит.

Ытаачы:

Билэгит да оголоор булчут хайдах буолуохтаагый? Булчут куустээх, тургэн-тарган, сыыдам, сымса буолуохтаах дии оголоор.

Бугун биьиги уолаттарбыт Кэскил уьуйаан саамай куустээх, уохтаах, сыыдам, сымса уолаттар курэхтэьиэхтэрэ

Керсун биьиги уоланнарбытын.

(ырыа догуьуоллаан уолаттарбыт тахсаллар «Байанай ырыата»)

Таайбаран таабырыннар.

1. Ууга олохтоох, от аһылыктаах кыыл баар үһү (Андаатар)
2. От – мас аһылыктаах ойуоккалаан оьонньор баар үһү (Куобах)
3. Тор – тор торулуур маһы тонсуйар баар үһү (Тонсоьой)
4. Ууга киирдэьинэ балык, кытыыга таьыстаьына кыыл баар үһү (Үрүн эһэ)

Бытааччы: Тыый таабырнарбыт таайыыллара бэйэлэринэн тийэн кэлбиттэр дии!

Бытааччы: Булчут сытыы харахтаах, эрчимнээх илиилээх буолар онон ким саамай сытыы харахтаабын, сымса илиилэбин билиэхпит.

Курэх 1 көрүнгэ:

«Ким кууу, табар» Сыал бырабыы мээчигинэн мончууктары тамнаабын .

Курэх 2 көрүнгэ:

«Ойбон алларыы» Ким тургэнник ойбон алларар.

Курэх 3 көрүнгэ:

«Балык хомуйаабына » Мунуутэгэ тургэнник балык хомуйар

Курэх 4 көрүнгэ:

«Муччургэннээх айан» мунуутэгэ муччургэннээх айаны айанныылар.

Курэх 5 көрүнгэ:

«Балык хаптарараабына» Ким тургэнник балык хаптаран кэлэ охсор.